

Regional utvecklingsförvaltning
Catrine Skoglund
Jan Persson

Beslutsunderlag angående läns gemensamma medel inom ramen för nationell satsning om psykisk hälsa

Bakgrund

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har sedan 2015 slutit överenskommelser om psykisk hälsa. Regeringen och SKR är överens om att det långsiktiga arbetet med att stimulera en kraftfull utveckling av insatser för att främja psykisk hälsa, tidigt möta psykisk ohälsa och att ge effektiv vård och stöd till personer med allvarlig problematik, som pågått i Sverige de senaste åren behöver fortsätta. Regeringen och SKR är vidare överens om att de behövs tydliga incitament till förändring men också utrymme att genom lokala anpassningar utnyttja stimulansmedlen på mest effektiva sätt. Främjande och förebyggande insatser ska utnyttjas för att motverka ökad psykisk ohälsa samtidigt som personer med allvarlig och komplexa tillstånd ska få vård och stöd baserad på bästa tillgängliga kunskap.

Regionernas och kommunernas arbete inom ramen för överenskommelsen ska så långt det är möjligt utgå från bästa tillgängliga kunskap och Socialstyrelsens, Folkhälsomyndighetens och andra berörda myndigheters framtagna kunskap. Snabbt införande av ny kunskap och systematiskt arbete med att använda bästa tillgängliga kunskap och effektiva arbetssätt innebär bättre resultat av vård och stöd och därmed minskat lidande men också effektivare resursanvändning. Ambitionen är att åstadkomma långsiktiga hållbara resultat genom att statens och huvudmännens insatser är samordnade och förstärker varandra.

Det finns tre syften med årets överenskommelse:

1. Stödja ett fortsatt utvecklingsarbete utifrån de lokala och regionala handlingsplaner som tagits fram i enlighet med 2016–2018 års överenskommelser.
2. Bidra till bättre förutsättningar för regioner och kommuner att arbeta utifrån bästa tillgängliga kunskap.
3. Initiera eller utveckla särskilda vårdformer och effektiva målgruppsanpassade insatser som regeringen och SKR är överens om inom ramen för denna överenskommelse, för att förebygga psykisk ohälsa och öka tillgängligheten och kvaliteten i vården för de som redan drabbats.

Överenskommelsen för 2021 omfattar totalt 1 680 Mkr. Merparten av medlen fördelas till kommuner och regioner.

Till länen:

1. 200 Mkr fördelas till länen för insatser för personer med samsjuklighet. Medlen utbetalas till den aktör som regionen och länets kommuner anger med fördelningsnyckel 5 Mkr per län och resten fördelat efter befolkningens mängd.
2. 24 Mkr fördelas till länen för insatser för stärkt brukarmedverkan. Medlen fördelas med 1 Mkr per län förutom de tre storstadslänen som får vardera 2 Mkr.
3. 200 Mkr fördelas till länen för suicidprevention
4. 150 Mkr fördelas till länen för ungdomsmottagningar. Medlen fördelas utifrån andel av befolkningen som är 0–25 år i respektive region.

Krav för att få behålla medlen

I enlighet med överenskommelsen mellan regeringen och SKR om insatser inom området psykisk

hälsa 2021–2022, har Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen tillsammans med SKR tagit fram ett frågeunderlag för redovisning av insatser som genomförs år 2021.

Frågorna som kommer att ställas till kommuner och regioner handlar om aktiviteter, effekter, användning av stimulansmedel och måluppfyllelse. Frågor handlar också om insatser som fortlevt utan stimulansmedel under 2021. Till det kommer frågor om organisationernas kapacitet och andra omständigheter med särskild betydelse för att möta de behov som finns inom området psykisk hälsa.

Mer precisa frågor samt enkäter kommer att presenteras i ett senare skede.

Rapportering läns gemensamma medel

Samordnarna Jan Persson och Catrine Skoglund samordnar återrapporteringen.

1. Stärkt samverkan för personer med samsjuklighet, samordnarna rapporterar
2. Insatser för stärkt brukarmedverkan, samordnarna rapporterar
3. Suicidprevention, samordnarna rapporterar
4. Ungdomsmottagningen, enhetschef ungdomsmottagningen rapporterar

För Jämtlands län innebär denna överenskommelse att följande medel kommer att erhållas.

	2021
Syfte	Belopp kronor
I Stärkt samverkan för personer med samsjuklighet	6 199 701, 00
II Insatser för stärkt brukarmedverkan	1 000 000, 00
III Suicidprevention	2 525 124, 00
IV Ungdomsmottagningen	1 797 459, 00
TOTALT	11 522 848, 00

Del I: Stärkt samverkan för personer som har behov av insatser från flera huvudmän

Rekvireras av Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde Regional utveckling, Område Valfärd, klimat och kompetens	
Aktiviteter för att stärka samverkan	6 199 701, 00

Stimulansmedlen förslås fördelas inom följande områden:

- Regional samordning
- Stärka barn och ungas psykiska hälsa
- Förbättra omhändertagandet av personer med lindrig psykisk ohälsa
- Förbättra omhändertagandet av särskilt utsatta grupper
- Stärka äldres psykiska hälsa
- Psykisk hälsa kopplat till Coronapandemin

Insatser för personer med samsjuklighet prioriteras.

De regionala samordnarna psykisk hälsa föreslås att få i uppdrag att ta fram förslag på hur medlen ska användas inom ramen för ovan angivna områden och presentera det för LIFO och Fredagsgruppen för förankring.

Exempel på aktiviteter (preliminära)

<i>Målområdet</i>	<i>Aktiviteter</i>
Regional samordning	Lön och administration för regional samordning ”uppdrag psykisk hälsa” 2022 inkl. aktiviteter kopplat till uppdraget
Stärka barn och ungas psykiska hälsa	Utredning kring möjligheter för en integrerad verksamhet för barn och unga med alkohol- och drogproblematik i Jämtlands län Utbildningar Stärka barnrättsarbetet i region/kommun Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter
Förbättra omhändertagandet av personer med lindrig psykisk ohälsa	Preventiva insatser i samverkan mellan regionen och kommunerna. Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter
Förbättra omhändertagandet av särskilt utsatta grupper	Aktiviteter kopplat till personer med samsjuklighet Aktiviteter kopplat till samernas psykiska hälsa Aktiviteter kopplat till HBTQI Uppföljning/fortbildning samordnad individuell plan, SIP Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter
Stärka äldres psykiska hälsa	Utbildningar Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter
Psykisk hälsa kopplat till Coronapandemin	Arbete/insatser för att motverka psykisk ohälsa kopplat till Coronapandemins följeffekter. Utlysning/beviljande av lokala samverkansprojekt/aktiviteter

Del II: Insatser för stärkt brukarmedverkan

Rekvireras av Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde Regional utveckling	
Aktiviteter för att stärkt brukarmedverkan	1 000 000 kr

Stimulansmedlen föreslås fördelas inom följande område:

- Insatser/föreningsbidrag för stärkt brukarmedverkan

De regionala samordnarna psykisk hälsa föreslås att få i uppdrag att ta fram förslag på hur medlen ska användas och presentera det för LIFO och Fredagsgruppen för förankring.

Föreslagna aktiviteter

Dialog planeras med brukarorganisationer och andra intressenter samt tjänstemän inom region och kommun i syfte att ta fram en plan för hur brukarmiljonen bäst nyttjas för att uppnå optimal brukarmedverkan.

Del III: Suicidprevention

Rekvireras av Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde Regional utveckling	
Aktiviteter för stärkt suicidprevention	2 525 124, 00

Stimulansmedlen föreslås fördelas inom följande målområden:

- Suicidpreventiv samordning
- Utåtriktat arbete och utbildningsinsatser
- Suicidprevention kopplat till Coronapandemin

De regionala samordnarna psykisk hälsa föreslås att få i uppdrag att ta fram förslag på hur medlen ska användas och presentera det för LIFO och Fredagsgruppen för förankring.

Exempel på aktiviteter (preliminära)

Målområde	Aktivitet
Suicidpreventiv samordning	0,5 tjänst med syfte att stärka kommunernas arbete med suicidprevention/den suicidpreventiva handlingsplanen (inkl. resor etcetera). 1 års anställning (2021–2022) Resursen har sin placering inom Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde Regional utveckling. Nära samarbete ska ske med den resurs som arbetar mot Region Jämtland Härjedalen samt de regionala samordnarna för uppdrag psykisk hälsa. 1,0 tjänst med syfte att stärka regionens arbete med suicidprevention/den suicidpreventiva handlingsplanen (inkl. resor etcetera). 1 års anställning (2021–2022). Resursen har sin placering inom Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde hälso- och sjukvård. Nära samarbete ska ske med den resurs som arbetar mot länets kommuner samt de regionala samordnarna för uppdrag psykisk hälsa.
Utåtriktat arbete och utbildningsinsatser	Suicidpreventiv konferens samt utåtriktade aktiviteter, ex informationsinsatser Utbildning/fortbildning/manualer exempelvis MHFA, PAX.

	Utbildningsinsats inom Akut omhändertagande av självmordsnära person (AOSP) för personal inom Räddningstjänst, polis, ambulans, och SOS.
Suicidprevention kopplat till Coronapandemin	Aktiviteter kopplat till Coronapandemin/suicidprevention

Del IV: Ungdomsmottagningen

Rekvireras av Region Jämtland Härjedalen, Förvaltningsområde hälso- och sjukvård	
Ungdomsmottagningen	1 797 459,00

Stimulansmedlen förslås fördelas inom följande målområden:

- Utveckla ungdomsmottagningens arbete för att nå hela länets ungdomar

Ungdomsmottagningens enhetschef föreslås att få i uppdrag att ta fram förslag på hur medlen ska användas och presentera det för LIFO för förankring.

Beaktande av barnperspektiv

Enligt Barnkonventionen ska det vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Denna skyldighet gäller alla beslut och åtgärder som direkt eller indirekt påverkar barn.

Barnets rätt till hälsa och barnets hälsotillstånd är centrala vid bedömningen av barnets bästa. Detta gäller såväl barnets fysiska som psykiska hälsa. Genom att föreslå att fördela en del av de nationella statsbidragen 2021 till att stärka barn och ungas psykiska hälsa så riktas en del av insatserna direkt till insatser för barn och unga som lider av psykisk hälsa eller till förebyggande insatser mot psykisk ohälsa.

Barns rätt till välfärd omfattar deras grundläggande materiella, fysiska, utbildningsmässiga och emotionella behov, liksom även deras behov av ömhet och trygghet. I förslaget av fördelningen av medlen för de nationella statsbidragen avser en del av medlen insatser som indirekt kan stödja barnen i deras psykiska välmående. Insatser som kommer deras vårdnadshavare/föräldrar, lärare, andra viktiga vuxna till del och som därigenom också indirekt kan möjliggöra att en bättre omvårdnadsmiljö, skolmiljö eller kunskap vad gäller att skapa förutsättningar för en god psykisk hälsa för barnen.

Artikel 12 i barnkonventionen ger varje barn rätt att uttrycka sina åsikter i varje beslut som berör dem. Genom fördelning av 2020 års statsbidrag för ökad brukarmedverkan tilldelades Tilia, en ideell organisation för ungas psykiska hälsa, medel för projektet "Ungas beställning till samhället". Projektet innebär att totalt tio workshops ska genomföras runt om i länet för att samla in ungas önskemål om förändringar i regionen för psykisk hälsa. Resultatet av dessa kommer under hösten 2021 att sammanställas med konkreta förslag och lämnas över till de regionala samordnarna för psykisk hälsa och framöver ligga till grund för planerade insatser gällande barn och ungas psykiska hälsa.

SVOM föreslås besluta:

- Att godkänna förslag avseende nyttjande av nationella statsbidrag 2021 för psykisk hälsa avseende:
 - stimulansmedel för stärkt samverkan
 - stimulansmedel för suicidpreventivt arbete
 - stimulansmedel för stärkt brukarmedverkan
 - stimulansmedel till ungdomsmottagningen
- Att uppdra till de regionala samordnarna psykisk hälsa att i samråd med Fredagsgruppen och LIFO ansvara för budget/aktiviteter inom ramen för stimulansmedel för stärkt samverkan, suicidprevention och brukarmedverkan.
- Att uppdra till enhetschef inom Ungdomsmottagningen att i samråd med LIFO ansvara för budget/aktiviteter inom ramen för stimulansmedel för ungdomsmottagningen.
- Att de nationella statsbidragen nyttjas under perioden 2021-2022.

I tjänsten

Catrine Skoglund
Regional samordnare psykisk hälsa

Jan Persson
Regional samordnare psykisk hälsa